

- 3) zgłoszenie do rejestru jednostek wniosku o wpisanie otwarcia likwidacji jednostki,
- 4) zawiadomienie banku finansującego działalność jednostki o otwarciu likwidacji,
- 5) składanie organowi sprawującemu nadzór okresowych sprawozdań z przebiegu likwidacji,
- 6) sporządzenie sprawozdania finansowego według zasad określonych w odrębnych przepisach,
- 7) egzekucja należności, zaspokojenie lub zabezpieczenie wierzycieli,
- 8) zagospodarowanie mienia według wskazań organu, który wydał akt o likwidacji jednostki,
- 9) rozwiązanie stosunku pracy z pracownikami jednostki,
- 10) zgłoszenie wniosku o wykreślenie jednostki z rejestru,
- 11) przekazanie materiałów do archiwum zgodnie z odrębnymi przepisami.

2. Nie zaspokojone przez likwidatora zobowiązania jednostki przejmuje organ sprawujący nad nią nadzór.

§ 27. O otwarciu likwidacji jednostki likwidator ogłasza dwukrotnie w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym, wzywając wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty ostatniego ogłoszenia. Okres między opublikowaniem pierwszego i drugiego ogłoszenia nie powinien być krótszy niż 7 dni i nie dłuższy niż 14 dni.

§ 28. Z dniem otwarcia likwidacji jednostki wygasają wszelkie pełnomocnictwa udzielone przed tym terminem.

§ 29. W razie braku możliwości podjęcia działań przewidzianych w § 26, likwidator występuje do organu, który wydał akt o likwidacji, z wnioskiem o udzielenie wskazań co do dalszego działania.

§ 30. 1. Po zakończeniu likwidacji jednostki organ, który wydał akt o likwidacji tej jednostki, wydaje decyzję o uznaniu jej za zlikwidowaną oraz określa sposób zabezpieczenia ewentualnych wierzycieli.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, stanowi podstawę do wykreślenia jednostki z rejestru jednostek badawczo-rozwojowych.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 31. W sprawach łączenia, podziału, reorganizacji i likwidacji jednostek, nie zakończonych do dnia wejścia w życie rozporządzenia, stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia, chyba że organ sprawujący nadzór zdecyduje o zastosowaniu przepisów dotychczasowych.

§ 32. Poza przypadkami szczególnymi, łączenia, podziału, reorganizacji lub likwidacji jednostek należy dokonywać pierwszego lub ostatniego dnia danego miesiąca.

§ 33. Do pracowników jednostek podlegających łączeniu, podziałowi, reorganizacji lub likwidacji w sprawach nie uregulowanych w ustawie mają zastosowanie przepisy prawa pracy.

§ 34. Koszty postępowania w sprawie łączenia, podziału, reorganizacji lub likwidacji ponoszą jednostki uczestniczące w tym postępowaniu.

§ 35. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1985 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu łączenia, podziału, przekształcania i likwidacji jednostek badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 1986 r. Nr 2, poz. 10).

§ 36. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Oleksy*

181

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 1 marca 1995 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji, stosowaniu, magazynowaniu i transporcie wewnątrzzakładowym nadtlenuków organicznych.

Na podstawie art. 208 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. — Kodeks pracy zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie ustala warunki bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy produkujących, stosujących i magazynujących nadtlenuki organiczne oraz przy ich transporcie wewnątrzzakładowym.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenie nadtlenuków organicznych, zwany dalej „nadtlenukiem”, oznacza substancję organiczną zawierającą w cząsteczce ugrupowanie — O — O —, mogącą rozkładać się samoprzyspieszająco

z wydzielaniem ciepła w normalnej lub podwyższonej temperaturze. Rozkład może przebiegać wybuchowo, z wydzielaniem palnych i szkodliwych dla zdrowia par i gazów.

§ 3. Ze względu na zagrożenie wybuchowe nadtlenuki dzieli się na typy A, B, C, D, E, F, G. Właściwości poszczególnych typów nadtlenuków określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 4. 1. Dla określenia minimalnych odległości bezpieczeństwa budynków i pomieszczeń, w których znajdują się nadtlenuki, od innych obiektów ustala się podział typów nadtlenuków na:

- 1) I grupę niebezpieczeństwa — obejmującą typy A, B i C,
- 2) II grupę niebezpieczeństwa — obejmującą typ D,
- 3) III grupę niebezpieczeństwa — obejmującą typy E, F i G.

2. Minimalne odległości bezpieczeństwa budynków i pomieszczeń, w których znajdują się nadtlenki, od innych obiektów określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 5. Obiekty, w których są produkowane, przetwarzane lub magazynowane nadtlenki:

- 1) I grupy niebezpieczeństwa — należy kwalifikować do kategorii zagrożenia wybuchem MW 1,
- 2) II grupy niebezpieczeństwa — należy kwalifikować do kategorii zagrożenia wybuchem MW 2,
- 3) III grupy niebezpieczeństwa — nie są kwalifikowane do kategorii zagrożenia wybuchem.

§ 6. 1. Obiekty, w których występuje równocześnie zagrożenie wybuchem lub zapaleniem nadtlenku oraz zagrożenie wybuchem mieszaniny materiału palnego z powietrzem, powinny być zaliczone do kategorii MW 1 lub MW 2 stosownie do występującego zagrożenia.

2. Zasady wyznaczania w obiektach stref zagrożenia wybuchem mieszanin materiałów palnych z powietrzem do odpowiedniej kategorii zagrożenia wybuchem określają przepisy przeciwpożarowe.

§ 7. 1. Do kategorii zagrożenia wybuchem MW 1 i MW 2 może być zakwalifikowany cały obiekt lub jego część bądź też poszczególne części obiektu.

2. Zakwalifikowania obiektów do kategorii zagrożenia wybuchem MW 1 i MW 2 dokonuje kierownik zakładu pracy, zgodnie z odrębnymi przepisami.

§ 8. 1. Wokół każdego obiektu zakwalifikowanego do kategorii zagrożenia wybuchem MW 1 lub MW 2 kierownik zakładu pracy wyznacza strefę ochronną na terenie należącym do tego zakładu pracy.

2. Na obszarze strefy ochronnej zabrania się:

- 1) budowy dróg, z wyjątkiem dróg prowadzących do tych obiektów,
- 2) przechowywania i gromadzenia materiałów palnych,
- 3) używania i przechowywania materiałów mogących zainicjować wybuch lub zapalenie,
- 4) używania otwartego ognia,
- 5) przebywania osób nie związanych z realizacją zadań wynikających z funkcji obiektu.

3. Dopuszcza się prowadzenie w strefie ochronnej prac remontowych i spawalniczych w sposób uniemożliwiający zainicjowanie pożaru lub wybuchu.

§ 9. Nadtlenki powinny być chronione przed bezpośrednim działaniem promieni słonecznych, wszelkich źródeł ciepła i umieszczone w wentylowanych pomieszczeniach.

§ 10. Dopuszcza się maksymalne poziomy temperatury roboczej i alarmowej podczas magazynowania i transportu nadtlenków na podstawie ich temperatury samoprzyspieszającego się rozkładu według tabeli:

TSR	Temperatura robocza	Temperatura alarmowa
poniżej 20°C	20°C poniżej TSR	10°C poniżej TSR
20°C do 35°C	15°C poniżej TSR	10°C poniżej TSR
powyżej 35°C	10°C poniżej TSR	5°C poniżej TSR

Objaśnienia:

- 1) temperatura samoprzyspieszającego się rozkładu, zwana TSR — najniższa temperatura, przy której może rozpocząć się samorzutny rozkład nadtlenku znajdującego się w opakowaniu,
- 2) temperatura robocza — najwyższa temperatura, przy której nadtlenek może być bezpiecznie przechowywany i transportowany,
- 3) temperatura alarmowa — temperatura, przy której powinny rozpocząć się działania ratownicze uniemożliwiające osiągnięcie przez nadtlenek temperatury samoprzyspieszającego się rozkładu.

§ 11. Nadtlenki, zależnie od ich właściwości, należy przechowywać w magazynach izolowanych bądź w magazynach oddzielonych.

§ 12. Magazyn izolowany może się mieścić wyłącznie w odrębnym budynku magazynowym i można w nim przechowywać nadtlenki I, II, i III grupy niebezpieczeństwa.

§ 13. 1. Magazyn oddzielony może się mieścić w budynku magazynowym o zróżnicowanym przeznaczeniu i powinien być oddzielony od reszty obiektu elementami oddzielen przeciwpożarowych. W magazynie oddzielonym można przechowywać nadtlenki III grupy niebezpieczeństwa oraz I i II grupy niebezpieczeństwa, w ilościach określonych w ust. 5.

2. Magazyn izolowany powinien być wolno stojącym obiektem jednokondygnacyjnym, bez podpiwniczenia i poddasza, jednokomorowym lub wielokomorowym. Komory powinny być rozmieszczone szeregowo, a wszystkie drzwi komór powinny być usytuowane z tej samej strony. Rozmieszczenie dwuszeregowe jest dopuszczalne w magazynie, w którym są cztery komory stykające się jedną ze ścian bocznych i ścianą tylną (przeciwległą do drzwi). Powierzchnie odciążające mogą być wówczas usytuowane tylko na drugiej ścianie bocznej każdej komory.

3. Magazyn izolowany powinien być, zależnie od projektowanego obciążenia, zlokalizowany z zachowaniem odległości bezpieczeństwa ustalonych według równania określonego w załączniku nr 2 do rozporządzenia, z uwzględnieniem współczynników liczbowych „K”, określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

4. Magazyn podręczny jest wydzielonym pomieszczeniem w budynku produkcyjnym na potrzeby krótkotrwałego składowania nadtlenków zużywanych w bieżącej produkcji.

5. Jeżeli ciężar nadtlenku w magazynie izolowanym lub oddzielonym nie przekracza dla I grupy niebezpieczeństwa 50 kg, dla II grupy niebezpieczeństwa 200 kg, a dla III grupy niebezpieczeństwa 400 kg, to odległości bezpieczeństwa nie są wymagane. Dotyczy to również magazynów podręcznych i naważalni.

6. Nadtlenki znajdujące się w magazynach podręcznych powinny być zużyte w ciągu jednej zmiany.

§ 14. Klasę odporności ogniowej obiektów, w których znajdują się nadtlenki, z wyłączeniem magazynów podręcznych i naważalni, oraz klasę odporności ogniowej elementów budowlanych tych obiektów ustala się, jak następuje:

Grupa niebezpieczeństwa	Przeznaczenie obiektu	Klasa odporności ogniowej				
		obiektu	głównych elementów	ścian działowych	stropodachu	
					jako powierzchni odciążającej	zwykłego
I i II	hala wytwarzania nadtlenuków	B	2	0,5	0,5	1
	magazyn	A	4	1	0,5	1
III	hala wytwarzania nadtlenuków	D	0,5	N	N	0,5
	magazyn	D	0,5	N	0,25	0,5

§ 15. Maksymalna masa nadtlenuków magazynowanych w jednej komorze nie może przekroczyć:

- 1) 1000 kg nadtlenuków I grupy niebezpieczeństwa,
- 2) 2500 kg nadtlenuków II grupy niebezpieczeństwa,
- 3) 5000 kg nadtlenuków III grupy niebezpieczeństwa.

§ 16. 1. Budynki i pomieszczenia, w których znajdują się nadtlenuki, powinny być wyposażone w powierzchnie odciążające (ściany, dach lub przepony). Stropodach, jako powierzchnia odciążająca, nie powinien ważyć więcej niż 75 kg/m². Nie dopuszcza się lokalizacji drzwi w ścianach odciążających. Minimalną powierzchnię odciążającą określa poniższa tabela:

Kubatura pomieszczeń: wskaźnik powierzchni odciążających m ² /m ³ dla nadtlenuków I i II grupy niebezpieczeństwa		
m ³	I grupa niebezpieczeństwa	II grupa niebezpieczeństwa
powyżej 600	0,06	0,065
powyżej 500 do 600	0,065	0,065
powyżej 200 do 500	0,15	0,1
poniżej 200	0,2	0,15

Do powierzchni odciążających zalicza się również okna oraz drzwi łatwo otwierające się na zewnątrz.

2. Dla budynków i pomieszczeń, w których znajdują się nadtlenuki III grupy niebezpieczeństwa, powierzchnie odciążające nie są wymagane.

3. Dachy budynków i pomieszczeń, o których mowa w ust. 1, powinny być wykonane z płyt bezodłamkowych, natomiast ich ściany powinny być wykonane z materiałów niepalnych, przy czym jedna ze ścian lub dach bądź ich odpowiednia część powinny stanowić powierzchnię odciążającą.

4. Powierzchnia odciążająca nie powinna być skierowana w stronę stanowisk pracy, obiektów socjalnych i mieszkalnych. W halach produkcyjnych, między reaktorami a powierzchnią odciążającą, nie powinno znajdować się żadne urządzenie, które mogłoby spowodować dodatkowe zagrożenie w przypadku niebezpiecznego rozkładu nadtlenuków.

5. Jeśli powierzchnię odciążającą stanowią okna, powinny one być na zewnątrz zabezpieczone siatką chroniącą przed odłamkami, umieszczoną w odległości 1 m od okna.

6. W magazynach wielokomorowych ściany boczne i działowe powinny wystawać ponad dach na wysokość co

najmniej 0,3 m, jeśli powierzchnią odciążającą jest dach, lub wystawać przed ścianą odciążającą na odległość 1,0 m na całej wysokości.

7. W magazynach, w których znajdują się nadtlenuki I i II grupy niebezpieczeństwa, od strony ściany odciążającej powinien być usypany wał ziemny o wysokości nie mniejszej niż wysokość budynku magazynowego, tak aby stopa wału oddalona była od budynku od 1 do 3 metrów. Kąt między podstawą a tworzącą wału powinien wynosić $40 \pm 5^\circ$. Wały ziemne mogą być podparte murem do 1/3 ich wysokości jednostronnie lub dwustronnie. Powierzchnie wałów ziemnych powinny być uodpornione na erozję powietrzną i wodną.

8. W przypadku komór w magazynach dla nadtlenuków o TSR poniżej 20°C powinny być stosowane przedsionki.

§ 17. 1. Teren ze zlokalizowanymi na nim magazynami, w których przechowywane są nadtlenuki, powinien być ogrodzony. W odległości 20 m od obrysu tych obiektów teren nie powinien być zadrzewiony i nie może zarastać krzewami, wysoką trawą lub chwastami.

2. Ogrodzenie powinno zabezpieczać teren przed wstępem osób postronnych, mieć wysokość 2,5 m i być oświetlone na całej długości oraz posiadać dwie bramy, w tym jedną służącą do stałego użytkowania, a drugą awaryjną usytuowaną w przeciwnej strony.

§ 18. Droga dojazdowa i główne ciągi dla pieszych, usytuowane w obrębie strefy ochronnej, nie powinny przebiegać od strony powierzchni odciążających i powierzchni grożących zawaleniem w razie wybuchu. Droga dojazdowa, jeżeli nie jest drogą przelotową, powinna być zakończona pętlą lub placem manewrowym o wymiarach 20 × 20 m albo innym rozwiązaniem równorzędnym. Drogi dojazdowe i ciągi dla pieszych powinny być utwardzone, nie pyłące i dające się łatwo splukiwać.

§ 19. Zabronione jest przechowywanie nadtlenuków w jednym pomieszczeniu z innymi materiałami.

§ 20. 1. Opakowania z nadtlenukami należy składować w jednej warstwie, rzędami. Odległość pomiędzy opakowaniami powinna wynosić:

- 1) co najmniej 5 cm, jeżeli dno opakowania ma kształt prostokątny lub kwadratowy,
- 2) co najmniej 2 cm, jeżeli dno opakowania ma kształt okrągły lub owalny.

2. Dopuszcza się składowanie nadtlenuków na regałach z zachowaniem następujących warunków:

- 1) w pionie rozmieszczone mogą być tylko opakowania z tym samym nadtlakiem,
- 2) półki regału powinny być wykonane w postaci kratownic, przy czym najwyższa półka powinna znajdować się na wysokości 150 cm,
- 3) regały przeznaczone do składowania opakowań z ciekłymi nadtlakami powinny mieć zainstalowane, w odległości 10 cm pod każdą półką, tace z tworzywa sztucznego,
- 4) regały nie powinny zawierać elementów drewnianych i palnych.

3. W magazynie lub w komorze magazynowej poszczególne partie nadtlaków należy rozdzielić i oznakować datą przyjęcia. Do przetwórstwa należy wydawać zawsze opakowania najstarsze.

4. Niedozwolone jest magazynowanie nadtlaków z uszkodzonymi opakowaniami.

5. W pomieszczeniach magazynów nie wolno otwierać opakowań z nadtlakami, poza przypadkami pobierania próbek przez kontrolę techniczną.

6. W przypadku hermetycznie zamkniętych opakowań z nadtlakami potrzebę i częstotliwość ich odpowietrzania reguluje instrukcja magazynowa.

7. Zabrania się stosowania palet drewnianych do składowania nadtlaków.

8. Dopuszcza się piętrzenie opakowań z nadtlakami III grupy niebezpieczeństwa będącymi w stanie stałym, zgodnie z instrukcją producenta.

§ 21. 1. Obładowanie obiektów produkcyjnych nadtlakami powinno być optymalne z punktu widzenia racjonalnego prowadzenia procesu technologicznego i możliwie najmniejsze z punktu widzenia bezpieczeństwa. Dopuszczalne obładowanie obiektu powinno być określone w instrukcji technologicznej, zatwierdzonej przez kierownika zakładu pracy.

2. Minimalne odległości bezpieczeństwa, określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia, dla hali produkcyjnej, w innych kierunkach niż kierunek wydmuchu, mogą być zmniejszone do połowy, jeśli hala w tych kierunkach sąsiaduje poprzez przedsiónek ze sterownią, pomiarówką, pomieszczeniami sanitarnymi i gospodarczymi.

3. Ściany między pomieszczeniami produkcyjnymi powinny spełniać wymogi przewidziane dla ścian oddzielenia przeciwpożarowego. Ściany między pomieszczeniami produkcyjnymi i pomieszczeniami obsługi (pomiarówki, sterownie) powinny być wytrzymałe na wybuch i nie mogą się w nich znajdować drzwi, okna oraz otwory na kable i rurociągi. Połączenia drzwiowe pomiędzy tymi pomieszczeniami dopuszczalne są tylko przez przedsiónek przeciwpożarowy.

§ 22. 1. Aparatura technologiczna, stosowana w procesach z udziałem nadtlaków, powinna być wykonana z materiału odpornego na ich działanie.

2. W reaktorach, urządzeniach i rurociągach, po ich opróżnieniu z nadtlaków organicznych, nie mogą znajdować się żadne niebezpieczne pozostałości.

3. Reaktory powinny być odpowietrzane rurą o średnicy nie mniejszej niż 65 mm, a jeżeli to konieczne — zamknięte dobraną i zalegalizowaną membraną.

4. Reaktory powinny być zabezpieczone przed przepiętnieniem i wylaniem się zawartości, a także przed możliwością przypadkowego zmieszania się różnych mediów.

5. Reaktory, w których może wystąpić wzrost temperatury, należy zaopatrzyć w płaszcz chłodzący i w mieszadło oraz w urządzenia do pomiaru temperatury wraz z jej sygnalizacją i rejestracją. Do dozowania związków stałych do reaktorów należy stosować podwójne zamknięcia, przy czym nie jest to konieczne, jeśli w reaktorze znajduje się tylko woda lub niepalny rozpuszczalnik.

6. Zawory, przyciski i wyłączniki powinny być łatwo dostępne do użycia.

§ 23. 1. W każdym pomieszczeniu, w którym znajdują się nadtlaki i utrzymuje się temperatura powyżej 0°C, powinna znajdować się instalacja wodociągowa zawierająca wodę pitną. W skład instalacji wodociągowej wchodzi natryski bezpieczeństwa, umywalki oraz urządzenia do przepłukiwania oczu.

2. Dla pomieszczeń, w których znajdują się nadtlaki i w których utrzymuje się temperatura poniżej 0°C, instalacja wodociągowa, o której mowa w ust. 1, powinna znajdować się w najbliższym pomieszczeniu, w którym utrzymuje się temperatura powyżej 0°C, jednak oddalonym nie więcej niż o 10 m.

§ 24. 1. Na zewnątrz pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych, w których znajdują się nadtlaki, powinien znajdować się kryty zbiornik ściekowy do gromadzenia rozlanych cieczy i dokonywania ich neutralizacji przed odprowadzeniem do ogólnej sieci kanalizacyjnej lub wywiezieniem.

2. Zbiorniki ściekowe oraz zbiorniki służące do awaryjnego opróżnienia instalacji technologicznej powinny być zlokalizowane na terenie ogrodzonym, w odległości co najmniej 8 m od hali produkcyjnej i 12 m od drogi dojazdowej.

3. Pojemność zbiornika, o którym mowa w ust. 1, powinna być równa iloczynowi powierzchni największej komory i 0,5 m wysokości zalania.

4. Zbiorniki, o których mowa w ust. 1, powinny być połączone z kratkami ściekowymi w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynowych kanałami ściekowymi o spadkach wykluczających możliwość osadzania się nadtlaków. Kanały ściekowe powinny być regularnie płukane, nie rzadziej niż raz na tydzień.

§ 25. 1. Pomieszczenia, w których znajdują się nadtlaki, powinny mieć wentylację naturalną wszędzie tam, gdzie to możliwe z uwagi na wymaganą temperaturę roboczą pomieszczenia, z wyłączeniem magazynów, w których przechowuje się nadtlaki w temperaturze poniżej 0°C.

2. Przypadki i warunki stosowania wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach, o których mowa w ust. 1, określa instrukcja technologiczna.

3. W pomieszczeniach, w których istnieje możliwość przeschnięcia nadtlaków, powinny być zastosowane, zgodnie z instrukcją technologiczną, nawiew nawilżanego powietrza i pomiar jego wilgotności.

§ 26. 1. W pomieszczeniach, w których znajdują się nadtlaki I i II grupy niebezpieczeństwa, należy instalować wyłączniki główne, bezpieczniki, mufy kablowe i gniazda wtykowe wyłącznie poza tymi pomieszczeniami. Lampy elektryczne należy instalować w ścianach za hermetycznym oszkleniem typu antisol. Dostęp do tych lamp powinien być możliwy tylko z zewnątrz.

2. Jeśli zaistnieje potrzeba zainstalowania wyłączników, silników i lamp wewnątrz pomieszczeń z nadtlenkami, to powinny to być urządzenia typu Exe dla I i II grupy niebezpieczeństwa i o stopniu ochrony IP56 dla I grupy, IP54 dla II grupy oraz IP44 dla III grupy niebezpieczeństwa. Klasę temperaturową i podgrupę urządzeń określa się tylko w przypadku urządzeń produkcyjnych, w których obok nadtlenków występują inne substancje.

3. Urządzenia elektryczne, o których mowa w ust. 1 i 2, powinny być chronione przed przeciążeniem i niedopuszczalnym nagraniem. Kable i przewody elektryczne powinny być odporne na przewidywane wpływy chemiczne, termiczne i mechaniczne otoczenia. Zewnętrzne ich powłoki i otuliny powinny być niepalne. Przejścia kabli przez ściany powinny być uszczelnione.

4. W obiektach, w których znajdują się nadtlenki I i II grupy niebezpieczeństwa, powinny być stosowane środki chroniące przed elektrycznością statyczną lub urządzenia odprowadzające elektryczność statyczną.

5. Urządzenia odgromowe należy instalować w halach produkcyjnych oraz w magazynach zgodnie z Polską Normą.

§ 27. 1. Wewnątrz komór magazynowych oraz w reaktorach do wytwarzania nadtlenków powinny być zainstalowane czujniki temperatury wskazujące na tablicy pomiarowej pomiar i rejestrację temperatur oraz sygnalizujące za pomocą sygnalizacji świetlnej i akustycznej temperatury alarmowe i krytyczne.

2. Czujniki temperatury zainstalowane wewnątrz komór magazynowych powinny podawać impulsy sterujące urządzeniami wentylacyjno-klimatyzacyjnymi, zraszaczowymi, zalewowymi, a czujniki temperatury zainstalowane w reaktorach do wytwarzania nadtlenków — impulsy sterujące dodatkowym chłodzeniem bądź, w sytuacjach awaryjnych, opróżnieniem aparatów.

3. Reaktory należy wyposażyć w regulatory przepływu i poziomu pH.

§ 28. Aparaty telefoniczne służące do alarmowania powinny być instalowane w pomieszczeniach, w których znajdują się nadtlenki, w miejscach bezpiecznych i łatwo dostępnych dla obsługi.

§ 29. 1. Wewnątrz magazynów i hal produkcyjnych należy stosować stałe instalacje gaśnicze (zraszaczowe).

2. Instalacja zraszaczowa w magazynach, z wyjątkiem magazynów podręcznych, powinna być uruchamiana automatycznie w przypadku wzrostu temperatury do wielkości krytycznej.

3. W pomieszczeniach niskotemperaturowych należy stosować do gaszenia dwutlenek węgla lub azotu.

4. W komorach o powierzchni większej niż 54 m² sieć zraszaczową można instalować w postaci oddzielnych sekcji, a uruchomienie całej sieci powinno następować oddzielnym impulsem ręcznym. W halach produkcyjnych należy stosować instalacje zraszaczowe oraz podręczny sprzęt gaśniczy.

5. Na zewnątrz hal produkcyjnych oraz magazynów

powinny być zlokalizowane hydranty zewnętrzne, zgodnie z wymaganiami Polskich Norm.

§ 30. Jeżeli gęstość nadtlenku jest niższa od 1 g/cm³, powinno się stosować stałe instalacje gaśnicze z dwutlenkiem węgla typu W oraz P lub stałe instalacje gaśnicze z ciekłym azotem.

§ 31. Jako podręczny sprzęt gaśniczy należy stosować agregaty i gaśnice śniegowe oraz gaśnice proszkowe.

§ 32. 1. W transporcie wewnątrzzakładowym nadtlenków mogą być używane tylko urządzenia w wykonaniu iskrobezpiecznym i przeciwwybuchowym, które są przystosowane do transportu tego rodzaju materiałów.

2. Silnik pojazdu przy załadunku i wyładunku nadtlenków powinien być wyłączony. Podłoga pojazdu powinna być czysta i nienasiąkliwa. Opakowania zawierające nadtlenki nie powinny stykać się z gorącymi powierzchniami pojazdu ani ze spalinami.

§ 33. 1. Pracodawca jest zobowiązany do zaopatrzenia pracowników zatrudnionych przy produkcji i magazynowaniu nadtlenków w podstawowy zestaw odzieży roboczej i ochronnej składający się z:

- 1) obuwia na spodach prądoprzewodzących do pracy przy nadtlenkach I i II grupy niebezpieczeństwa lub na spodach gumowych przy nadtlenkach III grupy niebezpieczeństwa,
- 2) bielizny i ubrań nie elektryzujących się,
- 3) szczelnych okularów lub odchylnej zasłony przeciwodpryskowej,
- 4) rękawic wykonanych z gumy lub z polichlorku winylu,
- 5) fartucha niepalnego,
- 6) nakrycia głowy.

2. Odzież powinna być prana nie rzadziej niż co 1 miesiąc, a w razie obłania lub skażenia — natychmiast. Sprzęt ochrony indywidualnej powinien być konserwowany zgodnie z zaleceniami producenta.

§ 34. We wszystkich pomieszczeniach, gdzie znajdują się nadtlenki, obowiązuje zakaz palenia tytoniu oraz posługiwania się otwartym ogniem.

§ 35. 1. Szczegółowe wymagania dotyczące wykonania, wyposażenia, zabezpieczenia i wykorzystania obiektów oraz przebiegu procesu technologicznego, a także dotyczące wykonywania innych czynności mogących mieć znaczenie dla bezpieczeństwa i higieny pracy, określają dokumentacje technologiczne, instrukcje i regulaminy.

2. Przebieg procesu technologicznego powinien być zgodny z wymaganiami określonymi w dokumentach, o których mowa w ust. 1.

§ 36. Przepisy rozporządzenia nie dotyczą lokalizacji obiektów stałych, w których wytwarza się, przetwarza, ob-

rabia, magazynuje lub transportuje nadtlutki organiczne, nie odpowiadajacych jego przepisom, jezeli zostaly wybudowane zgodnie z przepisami obowiazujacymi w czasie ich wznoszenia, a ich stan techniczny nie zagraza bezpieczenstwu ludzi i mienia oraz nie nastapila zmiana ich przeznaczenia.

§ 37. Rozporzadzenie wchodzi w zycie po uplywie 14 dni od dnia ogloszenia.

Minister Przemyslu i Handlu: *M. Pol*

Zalaczniki do rozporzadzenia Ministra Przemyslu i Handlu z dnia 1 marca 1995 r. (poz. 181)

Zalacznik nr 1

PODZIAŁ NADTLUTKÓW NA OKREŚLONE TYPY I WŁAŚCIWOŚCI POSZCZEGÓLNYCH TYPÓW NADTLUTKÓW

Typ A — obejmuje wszystkie formuacje nadtlutków, które mogą detonować lub ulegać szybkiej deflagracji.

Typ B — obejmuje wszystkie formuacje nadtlutków majacych wlasnosci wybuchowe, które w opakowaniach nie ulegaja ani detonacji, ani szybkiej deflagracji, ale sa podatne na wybuch termiczny.

Typ C — obejmuje wszystkie formuacje nadtlutków majacych wlasnosci wybuchowe, które w opakowaniach nie wykazuja podatnosci na detonacje, szybka deflagracje i nie sa podatne na wybuch termiczny.

Typ D — obejmuje trzy rodzaje formuacji nadtlutków, które w badaniach laboratoryjnych:

— czesciowo detonuja, ale nie ulegaja szybkiej deflagracji i nie wykazuja gwałtownych objawów reakcji podczas ogrzewania pod zamknieniem;

— wcale nie detonuja, ulegaja powolnej deflagracji i nie wykazuja gwałtownych objawów reakcji podczas ogrzewania pod zamknieniem;

— wcale nie detonuja i nie ulegaja deflagracji i wykazuja umiarkowane objawy reakcji podczas ogrzewania pod zamknieniem.

Typ E — obejmuje wszystkie formuacje nadtlutków, które w badaniach laboratoryjnych ani nie detonuja, ani nie ulegaja deflagracji, a ogrzewane pod zamknieniem wykazuja slabe objawy reakcji lub nie wykazuja jej wcale.

ciem wykazuja slabe objawy reakcji lub nie wykazuja jej wcale.

Typ F — obejmuje wszystkie formuacje nadtlutków, które w badaniach laboratoryjnych nie detonuja w stanie rozdrobnionym, ani nie ulegaja deflagracji, a ogrzewane wykazuja tylko slabe objawy reakcji lub jej brak. Formuacje tego typu nie sa stabilne termicznie lub zawieraja jako srodek odczulajacy rozciezczalniki inne niz typu A.

Typ G — obejmuje wszystkie formuacje nadtlutków organicznych, które w badaniach laboratoryjnych nie detonuja w stanie rozdrobnionym, ani nie ulegaja deflagracji, a ogrzewane pod zamknieniem nie wykazuja zadnych objawów ani sklonnosci do wybuchu. Takie formuacje sa stabilne termicznie (TSR powyzej 50°C) i zawieraja jako srodek odczulajacy rozciezczalnik typu A.

Objasnienie:

1) Przez odczulenie nadtlutków nalezy rozumiec wprowadzenie do nich cieklych rozciezczalnikow organicznych, stalych materialow organicznych albo wody w celu obnizenia stzenia nadtlutku, aby w razie wycieku nie osiagnelo ono poziomu niebezpiecznego.

2) Przez rozciezczalnik typu A nalezy rozumiec ciekly material organiczny zgodny z cieklym nadtlutkiem o temperaturze wrzenia nie nizszej niz 150°C.

Zalacznik nr 2

MINIMALNE ODLEGŁOŚCI BEZPIECZEŃSTWA BUDYNKÓW I POMIESZCZEŃ, W KTÓRYCH ZNAJDUJĄ SIĘ NADTLUTKI, OD INNYCH OBIEKTÓW (W METRACH)

Obładowanie (kg)	Nazwa obiektu	I grupa niebezpieczeństwa		II grupa niebezpieczeństwa		III grupa niebezpieczeństwa	
		n	o	n	o	n	o
1	2	3	4	5	6	7	8
1000	Ogrodzenie zewnętrzne	43	34	32	25	27	21
	Budynki i hale produkcyjne	30	23	23	18	19	15
	Parki zbiornikowe i wolno stojące instalacje	32	25	24	19	20	16
	Budynki administracyjne i socjalne	40	31	30	23	25	19
	Drogi i koleje publiczne	45	35	34	26	28	22
	Osiedla	65	50	50	39	42	33
	Pojedyncze budynki mieszkalne	55	43	42	33	35	27

1	2	3	4	5	6	7	8
5000	Ogrodzenie zewnętrzne	70	51	51	40	38	30
	Budynki i hale produkcyjne	50	39	36	28	27	21
	Parki zbiornikowe i wolno stojące instalacje	53	42	38	30	29	23
	Budynki administracyjne i socjalne	60	47	44	34	33	26
	Drogi i koleje publiczne	73	59	53	42	40	31
	Osiedla	109	86	80	63	60	47
	Pojedyncze budynki mieszkalne	85	66	62	49	47	37
10 000	Ogrodzenie zewnętrzne	89	63	64	45	45	35
	Budynki i hale produkcyjne	64	51	46	36	33	26
	Parki zbiornikowe i wolno stojące instalacje	65	51	47	36	33	26
	Budynki administracyjne i socjalne	77	55	55	43	39	30
	Drogi i koleje publiczne	92	72	67	52	47	37
	Osiedla	138	110	100	78	69	54
	Pojedyncze budynki mieszkalne	100	78	72	56	51	40
50 000	Ogrodzenie zewnętrzne					45	35
	Budynki i hale produkcyjne					33	26
	Parki zbiornikowe i wolno stojące instalacje					33	26
	Budynki administracyjne i socjalne					39	30
	Drogi i koleje publiczne					47	37
	Osiedla					69	54
	Pojedyncze budynki mieszkalne					51	40

n — nie obwałowany, o — obwałowany lub z dodatkową ścianą ochronną

Odległości bezpieczeństwa dla obiektów wymienionych w tabeli ustala się według równania $E = K \cdot M^{1/3}$, przy czym:

- 1) E — oznacza odległość w metrach wymienioną w tabeli,
- 2) K — oznacza współczynnik liczbowy, którego wartości określa załącznik nr 3 do rozporządzenia,
- 3) M — oznacza masę nadtlenu znajdującego się w magazynie w kilogramach.

Załącznik nr 3

WARTOŚĆ WSPÓŁCZYNNIKA „K” DLA OKREŚLENIA MINIMALNYCH ODLEGŁOŚCI POMIĘDZY BUDYNKAMI I POMIESZCZENIAMI, W KTÓRYCH ZNAJDUJĄ SIĘ NADTLENKI, DLA RÓŻNYCH ROZWIĄZAŃ BUDOWLANÝCH

1) Dla nadtlenu I i II grupy niebezpieczeństwa

Rodzaj budynku	Rodzaj budynku	nie obwałowany	ze ścianą wytlumiającą pożar	ze ścianą oddzielenia przeciwpożarowego	obwałowany	zasypany ziemią
— nie obwałowany		4,4	2,0	1,7	2,0	1,4
— ze ścianą wytlumiającą pożar		2,5	1,7	1,4	2,0	1,25
— ze ścianą oddzielenia przeciwpożarowego		1,7	1,4	1,25	1,4	1,0
— obwałowany		2,5	1,7	1,4	2,0	1,25
— zasypany ziemią		1,4	1,25	1,0	1,25	0,8

2) Dla nadtlentków III grupy niebezpieczeństwa

Rodzaj budynku	Rodzaj budynku	nie obwałowany	obwałowany	zasypany ziemią
— nie obwałowany		1,47	0,66	0,47
— obwałowany		0,83	0,66	0,4
— zasypany ziemią		0,47	0,4	0,26

182

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 22 marca 1995 r.

w sprawie sposobu tworzenia i gromadzenia środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych dla pracowników zatrudnionych w jednostkach sfery budżetowej więziennictwa, nie będących funkcjonariuszami Służby Więziennej, oraz wysokości odpisu na ten fundusz.

Na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. Nr 43, poz. 163, Nr 80, poz. 368 i Nr 90, poz. 419) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla pracowników zatrudnionych w jednostkach sfery budżetowej więziennictwa, nie będących funkcjonariuszami Służby Więziennej, zwany dalej „funduszem”, tworzy się na zasadach określonych w art. 5 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. Nr 43, poz. 163, Nr 80, poz. 368 i Nr 90, poz. 419).

2. Fundusz zwiększa się o środki wymienione w art. 7 ust. 1 ustawy, o której mowa w ust. 1.

§ 2. 1. Fundusz tworzy się we wszystkich jednostkach sfery budżetowej więziennictwa, zwanych dalej „jednostkami”, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Fundusz w rejonowych aresztach śledczych i rejonowych zakładach karnych, zwanych dalej „rejonami”, może być tworzony — w uzgodnieniu z kierownikami podległych jednostek — dla pracowników zatrudnionych w rejonie i w tych jednostkach.

3. Przepis ust. 2 dotyczy również środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych dla :

- 1) nauczycieli zatrudnionych w szkołach działających przy rejonach, zakładach karnych i aresztach śledczych,
- 2) nauczycieli, o których mowa w pkt 1, będących emerytami i rencistami,

tworzonego na zasadach określonych w art. 53 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. — Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19, Nr 25, poz. 187 i Nr 31, poz. 214, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24 i Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 197 i 198, Nr 36, poz. 206 i Nr 72, poz. 423, z 1991 r. Nr 95, poz. 425 i Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 53, poz. 252, Nr 54, poz. 254 i Nr 90, poz. 451, z 1993 r. Nr 129, poz. 602 oraz z 1994 r. Nr 43, poz. 163, Nr 105, poz. 509 i Nr 113, poz. 547).

§ 3. Środki funduszu gromadzi się na odrębnym rachunku bankowym.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *J. Jaskiernia*

183

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 27 marca 1995 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia sądów rejonowych prowadzących księgi wieczyste oraz obszarów ich właściwości miejscowej.

Na podstawie art. 58 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. Nr 19, poz. 147, z 1991 r. Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496 oraz z 1994 r.

Nr 85, poz. 388) oraz w związku z art. 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. — Przepisy wprowadzające ustawę — Prawo o notariacie oraz o zmianie Kodeksu postępowania cywil-